

อาการผิดปกติที่อาจพบหลังผ่าตัด

1. การบวมคั่งของน้ำเหลืองที่แผลผ่าตัด พบได้บ่อยหลังจากเอาท่อระบายออก ถ้ามีมากอาจรู้สึกเหมือนมีน้ำใต้บริเวณแผล การรักษาทำได้โดยใช้เข็มขนาดเล็กเจาะดูดน้ำออก ภาวะแบบนี้ไม่เป็นอันตรายแต่อย่างใด

2. อาการชา ซึ่งอาจเกิดได้บ่อยที่ท้องแขนด้านใน หน้าอก และ ไหล่ เกิดเนื่องจากเส้นประสาทที่ไปเลี้ยงผิวหนังบริเวณนั้นบางส่วนได้รับการตัดขาดไป อาการจะค่อย ๆ ดีขึ้นเรื่อย ๆ แต่อาจใช้เวลานาน

3. อาการแขนบวม หรือ ข้อไหล่ติดเกิดขึ้นได้ไม่บ่อย แต่ต้องพยายามดูแลไม่ให้เกิดโดยวางแขนข้างที่ทำผ่าตัดไว้บนหมอน และ ออกกายบริหารบริเวณแขนตามคำแนะนำอย่างสม่ำเสมอ

4. ปวดเมื่อยหลัง ผู้ป่วยที่ได้รับการตัดเต้านมออกทั้งข้างอาจจะมีไหล่ข้างนั้นตึง เนื่องจากความเจ็บปวดหรือความไม่สมดุลของร่างกาย ถ้าอยู่ในท่าไหล่ตึงนาน ๆ อาจทำให้เกิดอาการปวดหลัง และ ต้นคอได้ การแก้ไขสามารถทำได้โดยการเปลี่ยนท่านั่งพยายามทำตัวให้ตรงและบริหารร่างกายสม่ำเสมอหรือใส่เต้านมเทียมที่มีขนาดและน้ำหนักใกล้เคียงกับเต้านมเดิม

คำแนะนำอื่น ๆ

1. ควรดูแลสุขภาพร่างกาย และ สิ่งแวดล้อมให้สะอาด ทำจิตใจให้สบายไม่วิตกกังวล นอนหลับพักผ่อนให้เพียงพอ

2. ควรรับประทานยาตามคำแนะนำ ไม่หยุดยาเอง

3. ควรมาตรวจตามนัดทุกครั้ง เพื่อให้ได้รับการรักษาที่ครบถ้วน และ เกิดผลการรักษาที่ดี

มีข้อสงสัยสามารถโทรปรึกษาและขอคำแนะนำที่

*หอผู้ป่วย 84 ปีชั้น 3 ตะวันตก-ใต้ 02-4197267
02-419-9049 ตั้งแต่เวลา 10.00-14.00 น.
(กรณีเร่งด่วนโทรได้ 24 ชม.)

*คลินิกเต้านม อาคาร ๑๐๐ ปี สมเด็จพระศรีนครินทร์ 02-4194974-5 เวลา 9.00-14.00น.
(ถ้ายังมีท่อระบาย ให้นำเอกสารนี้มาด้วยทุกครั้งที่พบแพทย์)

จัดทำโดย

นางภาวิณี สุขสาคร

งานการพยาบาลศัลยศาสตร์และศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์

ที่ปรึกษา

ผศ.ดร.นพ.สิบวงศ์ จุฑาภิสิทธิ์

นางสาวจิตชญา บุญนันท

สนับสนุนการพิมพ์โดย

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

พิมพ์ครั้งที่ 1

จำนวน 500 ฉบับ

ปี พ.ศ. 2557

รหัสหน่วยงาน NS 07210255762

สงวนลิขสิทธิ์โดย พรบ.การพิมพ์ 2537

**คำแนะนำสำหรับผู้ป่วย
ผ่าตัดมะเร็งเต้านมที่กลับบ้าน
พร้อมท่อระบายสุญญากาศ**

**โครงการสอนสุขศึกษาในหอผู้ป่วย
ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลศิริราช**

SIPI NS1015157

มะเร็งเต้านม เป็นโรคมะเร็งที่พบได้บ่อยที่สุดในผู้หญิงไทย สาเหตุที่แน่ชัดของมะเร็งเต้านมยังไม่ทราบแน่ชัด แต่การเป็นมะเร็งเต้านมเกิดจากการเจริญเติบโตที่ผิดปกติของเซลล์ท่อน้ำนม หรือ เซลล์อื่นในเต้านม และ ตามมาด้วยการแพร่กระจายของเซลล์ไปตามทางเดินน้ำเหลือง หรือ หลอดเลือด กระจายไปสู่อวัยวะใกล้เคียง เช่น ต่อม้ำเหลืองที่รักแร้ หรืออวัยวะอื่นๆ

แนวทางการรักษา มะเร็งเต้านมในปัจจุบัน คือ การรักษาด้วยการผ่าตัดและอาจจะร่วมกับการฉายรังสี การให้เคมีบำบัดหรือฮอร์โมน การผ่าตัดเป็นวิธีการรักษาหลักเพื่อกำจัดก้อนมะเร็งออกให้หมดก่อน

การผ่าตัดมะเร็งเต้านมส่วนใหญ่หลังการผ่าตัดจะมีการวางท่อระบายจากแผลผ่าตัดต่อลงขวดระบายและผู้ป่วยบางรายอาจต้องกลับบ้านพร้อมขวดระบายซึ่งแพทย์จะพิจารณาตามความเหมาะสม

ท่อระบายสุญญากาศ หมายถึง ท่อพลาสติกที่ใส่เพื่อการระบายของเหลว สิ่งตกค้างหลังผ่าตัด เช่น เลือด น้ำเหลืองโดยอาศัยแรงดูดจากความเป็นสุญญากาศที่เป็นระบบปิด

จุดประสงค์ ของการใส่ท่อระบายสุญญากาศ คือ เพื่อป้องกันการค้างสะสมของเลือด น้ำเหลืองอยู่ใต้แผลผ่าตัด

การดูแลท่อระบายและขวดเมื่ออยู่ที่บ้าน

1. วางขวดระบายสุญญากาศให้อยู่ในที่ปลอดภัย และ

ปกติดตัวตลอดเวลาโดยอาจใส่ถุงผ้าเพื่อความสะอาด ในการพกพา ระวังไม่ให้ท่อระบายดึงรั้ง หรือ เลื่อนหรือ หลุด

2. การดูแลความเป็นระบบสุญญากาศในขวด โดยสังเกตจุกยื่นพลาสติกด้านบนขวด ซึ่งจะต้องย่นตลอดเวลา ไม่มีการคลายตัว และ ตัวหนีบสาย (ซึ่งมีสองตัว) จะต้องอยู่ในตำแหน่งเปิดตลอดเวลา (ดังภาพ)

3. บันทึกจำนวน ของเหลว เลือด และน้ำเหลืองในขวดโดยขีดเส้นบนแถบกระดาษข้างขวดที่ปริมาณสูงสุดบันทึกจำนวนในตารางการบันทึกจำนวนทุกวัน เวลา 8.00 น. (ดังภาพ)

วันที่	จำนวนซีซี

การสังเกตความผิดปกติ

- สังเกตสีของเหลวในสาย และในขวด ซึ่งควรจะเป็นสีแดงจาง หรือ เหลืองใส หากเปลี่ยน เป็นสีแดงเลือดสด หรือขุ่น ควรไปพบแพทย์ที่โรงพยาบาล
- สังเกตแผลหากมีอาการบวม หรือเขียวช้ำและปริมาณเลือด/น้ำเหลืองในขวดเพิ่มน้อย อาจเกิดจากเพราะท่ออุดตัน ควรไปพบแพทย์
- ถ้าจุกยื่นพลาสติก ยืด หรือคลายตัวออกจนไปงอ ต้องไปดูดเอาอากาศออกด้วยเครื่องดูดจนจุกยื่นชิดกัน หรือ ปริมาณเลือด และน้ำเหลืองในขวดมากกว่า 350 ซีซี ต้องไปเปลี่ยนขวดใหม่ ซึ่งสามารถทำได้ที่สถานพยาบาลใกล้บ้าน (ดังภาพ)

การดูแลแผลผ่าตัด

- ดูแลแผลให้แห้งสะอาด ระวังไม่ให้แผลเปียกน้ำ
- สังเกตแผลถ้ามีเลือด หรือน้ำเหลืองซึมไม่ควรแกะหรือทำแผลเอง ต้องไปทำแผลที่สถานพยาบาลใกล้บ้าน
- สังเกตบริเวณรอบแผลผ่าตัด ถ้ามีอาการปวดมาก บวม แดง หรือมีไข้ ให้มาพบแพทย์ก่อนนัด